

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY
FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PROSTOROVÉ TVORBY
DEPARTMENT OF SPATIAL DESIGN

JAROSLAVICE – SÍDLO V KRAJINĚ
JAROSLAVICE – PLACE IN THE LANDSCAPE

DIPLOMOVÁ PRÁCE
MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Bc. Jan Májek

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. arch. Jan Foretník, Ph.D.

BRNO 2018

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0061/2017
Ústav: Ústav prostorové tvorby
Student: **Bc. Jan Májek**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **Ing. arch. Jan Foretník, Ph.D.**
Akademický rok: 2017/18

Název diplomové práce:

Jaroslavice – sídlo v krajině

Zadání diplomové práce:

CHARAKTER MÍSTA

„Vzestup a pád Jaroslavic. Podíváme-li se jen na pohlednice obce z dob monarchie a dob předválečné i poválečné republiky, vystoupí před námi na jedné straně až idylický, kolorovaný svět belle époque a černobílé vidění vertikál a přímých linií, funkční realismus na straně druhé“. (Martin Markel, 2006)

PROBLÉM

Původně městečko Jaroslavice se vlivem poválečných událostí postupně proměnilo na ves. Dnešní podoba obce odkazuje svojí strukturou na éru rozmachu, ale chátrající ruiny a areály hospodářských budov v podzámčí svědčí o absenci života v těchto místech. Snahou práce bude rozkrývání a obnova hodnot kulturní krajiny Jaroslavicka a pochopení specifického problému této oblasti bývalých Sudet. Důraz bude kladen na reinterpretaci vztahu sídla a okolní krajiny, řešeny budou otázky udržitelného nerůstu obce (shrinking cities) a možnosti využití okolní zemědělské krajiny.

CÍLE PRÁCE

Cílem práce je navázat na analýzu rozvoje regionu Jaroslavicka, zpracovanou v předchozím semestru MSP, která definovala potenciální možnosti udržitelné formy existence obce a strategie obnovy sídla v kontextu celého mikroregionu. Diplomová práce se bude věnovat rozpracování architektonického návrhu obnovy vybraného místa (příkladová studie). Konkrétní místo intervence bude ponecháno na volbě studenta – v závislosti na zvolené strategii. Doporučená témata pro rozpracování (vhodná svým měřítkem) jsou například areál bývalého hospodářského dvora v podzámčí nebo areál bývalého vodního mlýna.

Rozsah grafických prací:

Teoretická východiska:

- Referenční příklady
- Analýzy místa
- Vlastní strategie / Koncept

Podrobná dokumentace:

- Situace 1:1000 / 1:500
- Půdorysy, řezy, pohledy 1:200 / 1:100
- Detaily 1:20 – 1:1
- Perspektiva / Axonometrie (exteriér, interiér)
- Architektonický model
- Průvodní zpráva

Seznam literatury:

Calvino, Italo: Neviditelná města, Dokořán, 2007

Cílek, Václav, kol.: Krajina a revoluce, Malá skála, 2005

Mikšíček, Petr: Sudetská pouť aneb Waldgang, Dokořán, 2005

Markel, Martin: Dějiny Jaroslavic, Kyjov, 2006

kol.: Krajina jako dílo, Barokní krajinou od Mikulova po Znojmo, NPÚ, ÚOP v Brně, 2016

Termín zadání diplomové práce: 19.2.2018

Termín odevzdání diplomové práce: 14.5.2018

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Jan Májek
student(ka)

Ing. arch. Jan Foretník, Ph.D.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Jiří Palacký, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Brně dne 19.2.2018

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

Jarosavice - sídlo v krajině

Mentalita

V tomto úvodním textu se dotknu myšlenkové platformy, na které práce stojí, výchozí situace a teoretických náznaků jejího řešení.

Pro mnohé obyvatele není tato obec prostorem, který by si vybudovali, ale dostali se sem jiným, třeba méně šťastným způsobem: přiřazením, stěhováním, koupí. Postrádají proto k místu dostatečnou vazbu.

Způsoby, jakými člověk může budovat vazbu k danému místu:

- Rodina: nejen nejbližší, ale i širší, prarodiče
- Dům, který si sami postavili (ne katalogový projekt na klíč)
- Sklizení vlastní úrody
- Strávení dětství (minimálně do 10. roku života, lépe do 12–15.) - idealizovaný obraz vtištěný v paměti
- Memorial, hrob(ka) předků
-

=> Místo mého mládí, místo mých předků, místo, které mne živí, vychovává, formuje, místo, které jsme já a moji předkové vybudovali. Můj domov.

Člověk má potřebu zakořenit. Tato potřeba je potlačena globalizačními tendencemi, ale i člověk, který často cestuje, stěhuje se, má určitou vazbu k místu: domov, bydliště apod.

-> participace společenská: aktivní či pasivní účast na kulturním, společenském, politickém a náboženském životě obce - např. Hody, stavění májky, vinobraní, košty, výlov, koncerty, taneční večery, besedy u cimbálu, divadelní inscenace, autorské čtení, soutěže, turnaje a klání; spolky, kroužky, uskupení a instituce: vinaři, rybáři, chovatelé a pěstitelé, dobrovolní hasiči, myslivci, sportovci, farnost, polit. strany, kapely, folklorní soubor...

- je otázkou, zda některé společenské aktivity nevytvářejí identitu umělou a pokud ano, zda má smysl a hodnotu, zda je "udržitelná" i bez předchozí návaznosti, popřípadě je to kontinuum něčeho jednou zaniklého, a tedy určité vzkříšení.

-> participace materiální - "Jaroslavice sobě" - pro někoho je pohodlnější cestou, zejména pro introvertněji laděné občany a domácnosti vyhýbající se společenskému kontaktu s nadměrným počtem "cizích". Formou může být donátorství na způsob podpory výstavby italských renesančních kostelů, sponzorování stavebních i nestavebních počínů v obci. Příležitosti nabízené obcí - např. možnost koupit cihlu opravované kaple či trám nového kulturního domu. Můj podíl na obci => moje příslušnost k obci...

-> osvěta – máme být na koho hrdí – muzeum, pamětní síň, ne ale socialistická agitace, ale fakta sdělovaná pravdivě a bez patosu.

Výhodou je, že toto všechno v Jaroslavicích už vlastně začalo.

Od středu vně – zahuštění

Jistý dojem rozporuplnosti v nás zanechá už první návštěva obce, tušíme, že je něco v nepořádku. Většinu negativních fenoménů vnímáme přímo v jádru obce a odtud by také měla směřovat její obnova. Zacílením na jádro, na nemocné srdce Jaroslavice – její náměstí. Velké návsi byly pro venkov typické, Jaroslavice nevyjímaje. Sídelní síť byla dána od středověku, území postačilo na uživení svých obyvatel, co bylo navíc, připadlo panstvu. Náves či náměstí byly nezbytnou logistickou plochou, příliš mnoho objektů navíc by omezovalo prostor. Doba ale postupně transformovala využívání náměstí a přeměrovala některé jeho funkce jinam. Jiné si zde ale vynutily místo způsobem, který bohužel musíme vnímat jako chaotický. Co s tím?

Z Jaroslavického náměstí se stalo částečně parkoviště, částečně park, částečně zastávka či točna, chodci jsou vytlačeni na úzký proužek chodníku lemující obvod náměstí. Uchopitelnost prostoru snižuje nejednotná forma zástavby, která navíc chátrá, podléhá zmaru, nebo je okupována podružnými funkcemi a nahrazována neadekvátními stavbami. Propadávající se střechy, proluky, rozbité cesty. Stav centra obce napovídá, jak vypadá její zbytek. Na periferii placaté bungalovy na čtvercových parcelách s hustotou osídlení tak 10 lidí na hektar. Navzdory tomu si Jaroslavice doposud uchovaly poměrně kompaktní charakter a systematickým plánováním výstavby se podařilo docílit kvalitně uspořádaného sídla v mezích svého intravilánu s žádoucím kompaktním tvarem. Důležitá je podpora ze strany obce, která vyváží dobře myšlené legislativní požadavky, které však determinují povahu výstavby nežádoucím směrem. Těmito jsou např. odstupové vzdálenosti, okruhy účastníků územního či stavebního řízení, požadavky požární, hygienické a mnohé další, které (znovu podotýkám, byť dobře myšlené) generují tak komplikovanou paletu omezení stavby v intravilánu měst a obcí, že nejjednodušší odpovědí je stavění na zelené louce, tedy tam, kde nemáte sousedy, které byste mohli zastínit, podpálit, či jinak omezit, nebo kterým by šlo prostě těžko dokázat, že nejsou dotčeným okruhem účastníků.

Nabízená úvaha o řešení člení obec na tři zóny v preferování zástavby. První zónou je historické jádro, jehož hranice z 19. století obec přesáhla pouze v několika málo ulicích. Tato zóna je nejvíce zvýhodněna (např. redukcí daně z nemovitosti, zjednodušením procesu územního rozhodování pořízením regulačního plánu pro tuto zónu aj.). Druhá, částečně zvýhodněná zóna (potažmo plně zvýhodněná po naplnění potenciálních kapacit 1. zóny) je definována stávajícím zastavěným územím. Za ní je stavební činnost nežádoucí, zde totiž začíná třetí zóna a navzdory platnému územnímu plánu, který zde počítá se zastavitelnými plochami, bude možnost stavět zde značně diskriminována, ovšem z ospravedlnitelných důvodů. Ve třetí zóně je navíc žádoucí redukce ostrůvků zastavěného území např. chátrajících zemědělských staveb.

Nosná myšlenka:

Přerušení transformace venkovského sídla na okresní město je nejvíce patrné v prostoru náměstí. Význam náměstí je dán nejen vlastní velikostí, někdy je přílišná velikost na škodu, protože sráží čitelnost, významovou i funkční uchopitelnost, máme zde pocit prázdnoty, neúplnosti prostoru, jistého poloprostoru.

Existuje množství variant, jak se k této problematice konkrétně postavit, každá reprezentuje odpověď na určitou modelovou situaci následného vývoje, od těch nejskeptičtějších variant až po ty nejoptimističtější.

Zvolená varianta ukazuje na potenciál tohoto prostoru při dostatku vůle zainteresovaných

stran a zároveň kooperuje s ostatními projekty rozvíjení obce a regionu, takže z pohledu finanční nákladnosti je nutno ji chápat v tomto kontextu.

Důraz kladu na koexistenci venkovských a městských forem, na budoucí rozšíření spádového okruhu obce i obohacení vlastního území v rozsahu svých funkcí a služeb, a přizpůsobení architektury tomuto vývoji. Nové stavby by měly v prolukách a plochách přestavby doplňovat povahu svých sousedů, pokud jsou na pomezí městského a venkovského domu, pak tvořit přirozený přechod. Důležitým přístupem je kontextualita, ohled na regionální formy a principy.

Pilíře stavební obnovy centra obce:

- Oprava starých budov a komunikací
- Zástavba proluk a nevyužitých (popř. podružně a málo využitých) ploch
- Odstranění či kultivace nevhodných staveb, zákaz nevhodných zásahů do staveb.

Nástrojem takové obnovy může být strategický a urbanistický plán, jehož východiska mohou být zpracována např. do regulačního plánu centra obce.

Náměstí a jeho zástavba

Současné náměstí rozměry srovnatelné s náměstím Svobody v Brně je v návrhu členěno na tři menší veřejné prostory s převládající povahou zástavby a jistou hierarchií rozdělení funkcí. Prvním je náměstí ve své redukované podobě v severní části, navazující na hlavní – páteřní komunikaci, definované převážně městskými domy z 2. pol. 19. a 1. pol. 20. století. Plní funkci kulturní, shromažďovací, reprezentativní, jsou zde orientovány některé obchody, služby a zahrádky podniků s pohostinstvím. Odehrávají se zde jarmarky a trhy, vytváří kapacitu pro pouťové atrakce, obec se zde schází k rozsvícení vánočního stromu nebo k tradičnímu stavění máje, což vyžaduje značnou participaci lidí a jejich koordinaci, to může mít pozitivní vliv na tvorbu vědomí sounáležitosti. Z náměstí mizí autobusová zastávka, která z něj dělala jinak nevyužitelnou točnu, parkování je zde řešeno v úspornější podobě jako kompromis potřeby ploch pro dopravu v klidu v opozici k využitelnosti k jiným účelům a jasnější definovatelnosti, které nebrání hradba aut po celém obvodu. Z tohoto důvodu jsou některá stání časově omezená a zejména o víkendech je zde pohyb vozidel výrazně omezen. Tomuto novému veřejnému prostoru dominuje stávající, avšak vzhledem ke změně dimenze náměstí nově situovaný Mariánský sloup, podle něj také přejímá své nové pojmenování ze “suchého” Náměstí na Mariánské náměstí. Ač se to může zdát banální, vnímám pojmenování nedostatečně definovaných prostor jako jeden z prostředků získání identity, resp. identifikaci jejich uživatelů s nimi.

Druhý prostor označovaný jako vinařský rynek je vymezený rovněž městskými domy, dominuje mu budova bývalého soudu s hodinovou věží, pozornost také výrazně poutá novostavba vinařského domu, kompozice je také dotvářena novým blokem domů a přístavbou základní školy. Vinařský rynek soustřeďuje obchody a služby a je jejich rozptylovou plochou. Třetím odlišným veřejným prostorem je náves vzniklá ze západního cípu náměstí tvořeného především venkovskými domky, je klidnějším koutem s veřejnou zelení, které dominují tři vzrostlé ořešáky, které se odrážejí na hladině retenční nádrže, fungující na způsob návesních rybníků. Tato Ořešová náves je stranou hlavního dění, ale v jeho bezprostřední blízkosti.

Máme zde tedy tři hodnotná veřejná prostranství odlišné povahy. Jejich vzájemný vztah

je následně řešen jak v úrovni jejich propojení vhodnými komunikačními prostory – ulicemi a průchody, tak i jejich prostorovým dodefinováním zástavbou. Ta tvoří paralelní linku tvorby, jež vychází z požadavků na situování nových scházejících funkcí v obci a jejich stavebních expresí. Navrhovanými architektonickými počiny jsou tedy nový obecní úřad a knihovna, které se nacházejí v dominantní novostavbě uprostřed stávajícího náměstí. Tvoří tedy jižní závěr nového náměstí v jeho redukované podobě; dále obecní Vinařský dům, nepřiliš rozměrná stavba, významem však zaujímá výsostné postavení; dále rozměrný blok smíšené funkce, v jehož parteru se nachází obchodní prostory a v patře bydlení přístupné z pavlače ve vnitrobloku. Druhá, jižní část bloku je tvořena hmotou sportovní stavby s plaveckým bazénem a sportovní halou.

Ke třem menším veřejným prostorům a na ně navazujícím koridorům tedy přibývají navrhované stavby, které řeší jak vztah k volným prostranstvím, tak k sobě navzájem. V neposlední řadě reagují také na stávající budovy s důrazem na kontext, vztahy podřízenosti, popř. dominantnosti a celkově tvoří integrální strukturu, která poměrně výrazně mění tvářnost obce i provozní vztahy, které se však neobejdou bez bolestivých zásahů do struktury stávající. Tato stávající struktura je však zatížena tolika problémy, že i výrazný zásah je jistě ospravedlnitelný.

Navržené objekty

Bazén a sportovní hala

Takto velkorysě zastřešené sportoviště pro poměrně malou obec je opodstatněno nedostatkem obdobných sportovišť v rozsáhlém okolí a při předpokladu rozšíření spádové oblasti na okruh plus minus 20 km, která má navíc přesah i za rakouské hranice, je naprosto adekvátní. Sportovní plochy využívají obě školy, jak základní, tak nová střední škola. Navíc málokterý zájem mimo sport dokáže spojit lidi a vzbudit v nich pocit sounáležitosti, který je žádoucí platformou neprofesních vztahů. Jaroslavice mají v plavání svého olympijského reprezentanta. Budovy jsou provozně propojeny vstupním traktem, vestibulem, ze kterého máme náhled do obou hal. Propojenost do jisté míry redukuje nároky na zázemí, které může být částečně společné. Tento areál je situován na parcele stávající budovy COOPu, která má být v blízké době asanována.

Blok smíšených domů

Série rodinných domů řazených v linii nad obchodním parterem přiléhá ze severu ke sportovnímu areálu a vytváří s ním uzavřený soukromý vnitroblok, přístup z něj do jednotlivých bytových jednotek je pavlačí v 2. NP. V přízemí se nachází nájemní prostory, plnící funkci především obchodní, popř. je možné je využívat jako kanceláře a ateliery.

Objekt školy

Momentálně se škola tísní v sevřeném bloku v historické budově, která sotva stačí provozním potřebám a neumožňuje nic navíc. Navržená novostavba v závěru Vinařského trhu vymezuje ze spíše ulicového lineárního prostoru v pojetí dětského hřiště prostor rozptýlové plochy. Tato plocha je definována okruhem dvojpodlažních staveb v kompozici protiváh hmot radiálně vybíhajících z tohoto společného předprostoru.

Tento objekt vytváří prostor pro menší tělocvičnu, která by byla mimo školní dobu přístupná veřejnosti a zájmovým skupinám pro drobnější sportovní aktivity; dále je zde prostornější posluchárna, jakou škola rovněž postrádá a menší multimediální učebny. Na střeše se nachází venkovní hřiště, což je koncept uplatňovaný spíše v zahraničí, u nás tolik referencí nenajdeme, za zmínku stojí snad komunitní centrum v Českých Budějovicích.

Obecní sklad mobiliáře

Jedná se o stavbu v proluce mezi domem zdravotních služeb a Pohostinstvím u Šmídů, který v prostoru Mariánského náměstí vytváří kapacitu pro uskladnění sezónního mobiliáře, jako jsou prodejní stánky, lavičky apod. Tomuto účelu doposud sloužil objekt majeru pod zámekem, s jehož změnou funkce vzniká potřeba situování takového prostoru. Plocha v proluce se k tomuto účelu ukázala být vhodná, navíc svou hmotou objekt příznivě dotváří fasádní frontu staveb.

Zvolené podrobně vypracované stavby

Nová radnice a knihovna

Rozhodnutí vytvořit pro obecní úřad ORP nový objekt vyšlo z dlouhého, řekl bych až morálního bilancování mezi variantou zachovat OÚ ve stávajícím historickém objektu bývalého okresního soudu stranou náměstí. Budova sice poskytuje úřadu důstojné a kapacitně postačující útočiště, potýká se ale s omezeními dispozičního uspořádání, a nešťastným umístěním, kdy je zastrčena za rohem mimo hlavní prostor náměstí. Rozhodnutí, že úřad vyžaduje jiný prostor, než jaký mu nabízí stávající stavba, nakonec vychází z úvahy, že pokud je už současný stav zastaralý, tak pro nově se transformující obec a úřední systém může být stávající objekt už zcela neadaptovatelný, nebo za takovou cenu, která by mohla vést k poškození některé z jeho stávajících hodnot. Velké dispoziční zásahy by z budovy udělaly jen jakousi formální obálku, která ani technickými požadavky nemusí vyhovovat novým měnícím se potřebám. Z těchto důvodů je možná adaptace objektu na jinou funkci, vzhledem ke svým architektonickým kvalitám totiž nemusí mít objekt složitou cestu k nalezení využití. Toto je pro mne přesvědčivým argumentem, byť je tato problematika vnímána každým subjektivně.

Jak už bylo naznačeno, kompozičně tato stavba dotváří jižní stranu Mariánského náměstí převážně městskými objekty. Čítá v sobě nový obecní úřad a regionální knihovnu, což se odráží v bilaterálním pojetí stavby vně i uvnitř, rozdílným konstrukčním uspořádáním přizpůsobeným na míru funkcím, pojednáním fasád i vnitřního prostředí. Všechno však v jednotícím pojetí v kontextu převážně historické zástavby, zároveň natolik výrazně a velkoryse, aby stavba byla plnohodnotným prvkem urbánní struktury, v jejímž okruhu zaujímá dominantní postavení. Opět je to bilancování na pólech zaujmout suverénní pozici adekvátní obsahu, a zároveň neublížit okruhu staveb, v jehož kontextu se nachází. To je vyjádřeno jak snahou o pokorné pojetí obou křídel budovy, tak velkorysejším objemem mezi nimi, který ale není řešen prvoplánovým vztyčením věžičky uprostřed, ale orientovaným objemem lehce vystupujícím v ose s mariánským sloupem a kostelní věží jako kompozičním partnerem. Tento objem reflektuje nové ubírání se obce, a to už nikoliv vzhůru, jako v předešlých érách, odkud bývá vysoký pád, ale v dimenzi času a v měřítku člověka v jeho fyzické, duševní a duchovní rovině.

Svou kompozicí je stavba členěna na východní křídlo obecního úřadu a západní křídlo knihovny. Mezi nimi se nachází společné foyer, do kterého je situována úřední deska a

umožňuje průchod napříč budovou k vinařskému domu a Ořechové návsi. Obecní úřad je v přízemí pojednán jako halový prostor s mobilními rozkládacími boxy jednotlivých úřadů, kterými jsou podatelna, matrika a stavební úřad, doplněné o separé buňku pro soukromější rozhovory a jednání s klienty, kde by byla přítomnost publika nežádoucí. Prostor mezi jednotlivými buňkami může sloužit pro expozice a výstavy, složením buněk (na způsob pojízdných regálů) a soustředěním na stranu mimo úřední dobu vznikne poměrně velký prostor s možností využití jako volební místnost, předprostor obřadní síně apod. Absencí vnitřních podpor je dispozice zcela volná pro případné budoucí změny stavby v důsledku např. transformace úředního systému, kdy možná potřeba fyzických úřadů jako takových zcela zanikne, a stavba se tak hned nedostane do pozice svého předchůdce. Patro má povahu dispozičního trojtraktu, kde jsou kolem chodby situovány jednotlivá pracoviště. Najdeme zde jednací místnost a dvě coworkingové kanceláře, takže se budova monofunkčně a striktně nesoustředí na funkci úřadu, ale nabízí využití podobně fungujícímu provozu administrativní jednotky, což opět zhodnocuje potenciál stavby. V patře se také nalézá nad prostorem centrálního vestibulu multifunkční převýšený sál, který slouží jako obřadní síň obecního úřadu, dá se použít jako větší zasedací místnost, slouží knihovně pro přednášky, besedy, autorská čtení, případně jako nájemní sál dalším účelům. V podstřešním prostoru jsou situovány servisní prostory, jako archiv, sklad či technické zázemí. Pravidelný řád oken neskrývá kontext historických objektů na náměstí, zároveň reflektuje ideové pojetí objektu coby suverénní stavby se smyslem pro řád.

Křídlo knihovny je pojednáno jako velkorysý spojitý prostor kolem centrálního atria, který opanovávají lineární hmoty mimoběžných schodišť. V přízemí se nachází kromě sekce s dětskou literaturou také prodej publikací či relaxační koutek, kde neplatí tak přísný zákaz hovoru a konzumace potravin a nápojů. Patro je věnováno literatuře určené dospělým spolu se studijními koutky. V podstřešním prostoru se nachází depozitář a část přístupná veřejnosti coby mediátéka s možností individuálního přehrávání a projekce v akusticky oddělených místnostech tomu určených.

Vinařský dům

Jaroslavice se coby vinařská obec prezentují dle mého nedostatečně, byť jsou v poslední době snahy tuto situaci zlepšit. Postrádám v obci výraznější počín, který by tuto část identity nějak vyzdvihl. Návrh vinařského domu pro Jaroslavice vychází z myšlenky, že po domluvě místních vinařů budou dány dohromady prostředky k reprezentační a odbytové stavbě v centru obce, která by umožňovala nákup vína od místních producentů v menším i větším měřítku v kteroukoliv dobu, nejen tehdy, kdy je pan domácí doma a má čas. Příklad takové stavby můžeme najít už v Rakousku, kde např. v obci Wagram tento program úspěšně funguje. Jaroslavicím i jejímu okolí by to dozajista pomohlo, vzhledem k absenci obdobné realizace v bližším okolí. Pozici v centru obce zaujímá tato stavba mezi Vinařským rynkem, ke kterému je orientována hlavním vchodem, a návsi. Dům se skládá ze dvou částí, větší, prodejní, orientované k rynku a menší, degustační, svou venkovskou formu orientované do návsi. Tyto dva kontrastní objemy jsou sevřeny v lichoběžníkovém pozemku mezi dvěma komunikacemi, první z jihu s automobilovou dopravou a parkováním, a druhou ze severu výhradně pro pěší, která vzniká v meziprostoru mezi vinařským domem a radnicí coby pokračování ulice Antonínská. Do této uličky orientuje oplocení formou vratových prvků, které je možné v sezóně otevřít a vyklopit tak, aby došlo nejen k propojení dvorku mezi prodejní a degustační částí domu, ale také vytvoření krytého sezení. K jižní ulici se přimyká komunikační trakt mezi domy, který obsahuje hygienické zázemí a je

možné jej doširoka otevřít do dvorku posuvnými portály. Prodejní část krychlovitých proporcí se světlým kamenným obkladem je jen na několika málo místech prolomena otvory dveří či oken většího měřítka. Dominantou prostoru je vřetenovitě se zavrtávající schodiště, nad kterým je kruhový světlík stejné dimenze coby hlavní zdroj denního světla. To do přízemí proniká vybráním rohů desky patra, která má díky tomu tvar vepsaného kruhu a vytváří zajímavou hru nepřímého horního osvětlení v místech, kde by člověk očekával tmavé kouty. Přízemí je věnováno lahvovým vínům s možností individuální ochutnávky, v patře se kromě místnosti správy nachází galerie vybraných vín, ve sklepě pak odbyt po krabicích, popř. možnost uložení v bance vín. Interiér sklepních prostor prezentuje víno v kontrastu surového betonu. Oproti tomu degustační část v objektu využívá tradiční proporce venkovského jednopodlažního domku se sedlovou střechou a stejně tak i část propojovacího traktu působí měkčeji použitím přírodních materiálů dřeva, hliněných omítek a větším množstvím denního světla v interiéru. Degustační místnosti dominuje převýšený prostor otevřený do krovu ve specifickém uspořádání.

Stavebně technické řešení

Knihovna a obecní úřad kombinuje několik konstrukčních systémů a uspořádání vzhledem k rozdílným povahám a dimenzím. Celý objekt je řešen jako stavba zděná z vápenopískových bloků s vodorovnými železobetonovými konstrukcemi. V podélněji orientované části obecního úřadu je žádoucí zastropení na větší rozpon bez podpor. Za tímto účelem je nad přízemním halovým prostorem aktivovaný trámový monolitický strop v pohledovém ztvárnění odlitím do bednění z kartáčovaných prken s integrovanými svítidly, za účelem snížení hmotnosti a objemu je použit vysokopevnostní beton. Nad druhým podlažím je pak strop z prefabrikovaných panelů spiroll, které nesnižují světlou výšku vyčnívajícími trámy a umožňují zastropení i na tento rozpon. Knihovna má v obou podlažích železobetonovou stropní deskovou konstrukcí podporovanou průvlaky a sloupy, vše v monolitickém pohledovém provedení s hladkou povrchovou úpravou. Výrazné schodiště do patra je z ocelového plechu, jeho protějšek do podkroví je z válcovaných profilů a se schodnicemi z porořostu v surové úpravě žárového pozinku, obdobně jako ochoz podkrovního prostoru, pro zajištění co největšího propuštění světla skrze svou konstrukci. Zastřešení prostoru je utvářeno speciální krovní soustavou na míru atypickému půdorysu. Zastřešení části obecního úřadu je formou dřevěných zalomených příhradových vazníků se styčnickovými plechy. Jako krytina je použita břidlice capacco. Fasáda i střecha jsou tepelně izolovány na doporučené hodnoty pro PD, na fasádu radniční části je použita vápenná omítka, na knihovni část je využit obklad modřínovými lamelami na provětrávaný systém z perforovaných kovových lišt.

Atrium knihovny je zastřešeno konstrukcí s polštáři z ETFE folie s lehkým zakřivením. Transparentní folie umožňuje prosvětlení knihovny napříč celou výškou. Otázka přehřívání je řešena speciálním potiskem na folii, která umožňuje překrytím dvou vzorů na sousedních vrstvách odstínit většinu slunečního záření, zároveň se neustále odvádí teplý vzduch z pneumatických polštářů. Stínění celé stavby je provedeno roletami v integrovaných nadokenních pouzdrech. Třem odlišným hmotám Vinařského domu odpovídá i konstrukční řešení. Kompaktní forma prodejní části je tvořena železobetonovým monolitem v krabicovém uspořádání přes podzemní i obě nadzemní podlaží, jehož vnitřní povrch v pohledové úpravě s propsanou texturou bednění z OSB desek vytváří zajímavou kresbu. Z vnější strany je objekt obložen kamennými

deskami vynášenými injektovanými kotvami s trny, tepelně izolován je minerální vlnou na hodnoty doporučené pro PD. Vřetenové monolitické schodiště je řešeno jako samonosné. Část degustační je řešena jako masivní dřevostavba z CLT panelů na železobetonové platformě sklepa, s difúzně otevřenou skladbou stěn s konopnou tepelnou izolací a vápennou omítkou. Šikmá střecha má krytinu z břidlice capacco, obdobně je řešen objekt spojovacího traktu s plochou střechou izolovanou pvc folií a řešením fasády obkladem z dřevěných lamel.

Oba objekty (Vinařský dům a radnice s knihovnou) jsou větrány nuceně s rekuperací, vytápění a ohřev vody zajišťuje kotel na peletky a kusové dřevo, v případě Vinařského domu v kombinaci s přitápěním krbovými kamny v degustační místnosti.

Dešťová voda ze střech je retenována v nádrži na návsí a zpětně využívána ke splachování. Co se týče veřejných prostor : Jsou sjednoceny stejným řešením povrchů - bez převýšených stupňů a obrubníků, v jedné rovině, vozovka je od chodníku vymezena pouze rozdílnou dlažbou. Na pěší část zpevněných povrchů je použita kamenná řezaná dlažba v pravidelném uspořádání, vozovka je tvořena žulovou kostkou nepravidelně skládanou, v místě parkovacích stání je drenážní dlažba umožňující zásak dešťových vod. Nově vysázená zeleň je řešena formou stromů městského typu nenáročných na prostředí a údržbu, zapěstovaná na vysokém kmeni, která má pokud možno menší přírůstky, popř. dobře snáší řez. Přechod mezi zpevněnou plochou a zelení je řešen tak, aby nedocházelo ke splavování nečistot na chodníky a vozovky, ale naopak. Je také dbána pozornost na ochranu staveb a komunikací před prorůstajícími kořeny.

